

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1949

FÖRSTA KAMMAREN

Nr 24

17—18 oktober.

Debatter m. m.

Måndagen den 17 oktober.

Sid.

Minnesord över herr Johansson, Johan Bernhard	3
Interpellationer:	
av fru Svenson ang. villkoren för fria resor för husmödrar	4
av herr Näsgård ang. den religiösa mötesfriheten	5
av herr Sunne ang. den svenska flyktingspolitiken	7
av herr Nordenson ang. tillämpningen av den s. k. återanskaffningsprisprincipen	7
av herr Wehtje ang. utarbetandet av en svensk frilista	8

Samtliga avgjorda ärenden m. m.

Måndagen den 17 oktober.

Protokoll från justitiedepartementet ang. fullmaktsgranskning	3
---	---

Måndagen den 17 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Herr TALMANNEN yttrade: Den 4 sistlidne september avled ledamoten av denna kammare Johan Bernhard Johansson i Fredrikslund. Han representerade Kronobergs och Hallands län och bevistade i år sin 34:e riksdag.

Redan i unga år anförtröddes honom offentliga uppdrag, och under hela sin fortsatta levnad ställde han sig till förfogande och tjänade inom olika institutioner vårt samhällseliga arbete. Grundlighet och plikttröhet var för honom en naturlig inställning, och jag tror vi måste alla erkänna, att hans stora erfarenhet och sunda omdöme var en värdefull tillgång, som vi med beundran och tacksamhet måste giva vårt varmaste erkännande.

Vi lysa frid över den gedigne och gode kamratens minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

Upplästes och lades till handlingarna två från justitiedepartementet ankomna protokoll, så lydande:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 22 september 1949.

Till justitiedepartementet hade den 20 september 1949 från länsstyrelsen i Kronobergs län inkommit fullmakt för godsägaren Widar Stener, Björnhult, Falkenberg, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens första kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgälds-

kontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

C. G. Bruno.

Protokoll hållet inför statsrådet och t. f. chefen för justitiedepartementet Quensel den 7 oktober 1949.

Till justitiedepartementet hade den 5 oktober 1949 från länsstyrelsen i Västerbottens län inkommit fullmakt för ombudsmannen Helmer Persson, Luleå, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens första kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför t. f. chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

C. G. Bruno.

Här skulle antecknas, att herr Stener utsetts att inträda såsom ledamot av kammaren i stället för avlidne ledamoten Johan Bernhard Johansson samt herr Helmer Persson att inträda såsom ledamot i stället för herr Linderot, vilken av sagt sig riksdagsmannabefattningen.

Herrar Stener och Helmer Persson infunno sig och intogo sina platser i kammaren.

Interpellation ang. villkoren för fria resor för husmödrar.

Ledighet från riksdagsgöromålen för fullgörande av offentligt uppdrag i utlandet beviljades dels herr *von Heland* för tiden till och med den 9 nästkommande november, dels ock herr *Bergvall*, fru *Lindström* samt herrar *Andrén*, *Undén* och *Sandler* för den tid, under vilken de på grund av ifrågavarande uppdrag vore förhindrade att delta i riksdagsarbetet.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med stöd av bifogade läkarintyg får undertecknad hemställa om ledighet från riksdagsmannauppdragets fullgörande tills vidare.

Malmö den 14 oktober 1949.

Anton Sjö.

Riksdagsman *Anton Sjö*, Malmö, vårdas sedan 24 juli 1949 å medicinska kliniken, Malmö allmänna sjukhus för kärlsjukdom och är på grund av denna sjukdom tills vidare förhindrad att delta i riksdagsarbetet, vilket härmed intygas.

Malmö den 12 oktober 1949.

Edvard Ljungberg.

T. f. lasarettsläkare.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Upplästes följande skrivelse från fullmäktige i riksbanken:

Till riksdagens talmän.

Under hänvisning till § 70 mom. 1 riksdagsordningen få fullmäktige i riksbanken härmed anmäla, att statsrådet *David Hall*, vilken den 30 maj 1947 valdes till fullmäktig för valperioden 1947—1950, i och med sin utnämning till statsråd den 30 juni 1949 frånträtt uppdraget att vara fullmäktig i riksbanken.

Stockholm den 13 oktober 1949.

Å fullmäktiges vägnar:

Conrad Jonsson.

Gunnar Olsson.

Med anledning härav beslöt kammaren, att val av en fullmäktig i riksbanken jämte en suppleant för denne skulle anställas; och uppdrog kammaren verkställigheten härav åt de vid detta riksmöte av kammaren redan tillsatta valmän och suppleanter för utseende av riksdagens fullmäktige i riksbanken jämte deras suppleanter. Åt dessa valmän och suppleanter uppdrogs jämväl att, därest vid det sålunda bestämda valet skulle till fullmäktig utses någon av de utav riksdagen valda suppleanterna för fullmäktige, välja ytterligare en suppleant.

Interpellation ang. villkoren för fria resor för husmödrar.

Fru *SVENSON* erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Rätten till fria resor för husmödrar är förutom vissa inkomst- och förmögenhetsgränser beroende av antalet barn. Enligt den senaste kungörelsen, utfärdad i april detta år (SFS 1949: 137), må avgiftsfri resa medgivas »husmoder med minst två hemmavarande barn, av vilka intetdera det år resan företages uppnår högre ålder än 14 år». Detta är huvudregeln, från vilken emellertid undantag kan göras på vissa närmare angivna villkor. Det heter nämligen i kungörelsen att »annan husmoder må av husmoderssesternämnd medgivas avgiftsfri resa, därest hon på grund av stor arbetsbörda eller klenhet anses vara i särskilt behov av vila och rekreation».

Denna sistnämnda bestämmelse har fram till våren 1949 tolkats och tillämpats på ett sätt, som tillfredsställt rimliga anspråk på rättvisa gentemot särskilt äldre och åldrande husmödrar, vilka icke längre ha minst två hemmavarande barn under 15 år. Det väckte därför allmän uppmärksamhet när socialstyrelsen i sina senaste »Råd och anvisningar» i anledning av riksdagens beslut om ändrade inkomst- och förmögenhetsgränser m. m. förordade en avsevärt restriktivare tillämpning av bestämmelsen om möjligheterna att få dispens

Interpellation ang. den religiösa mötesfriheten.

för tvåbarnsregeln för fri resa till enskilt ordnad semestervistelse. Socialstyrelsen förklarade helt kategoriskt att dylika resor icke kunde, hur ömmande omständigheter som än förelågo, beviljas de husmödrar, som icke längre hade minderåriga barn kvar i hemmet. Detta uttalande synes mig bestämt strida mot vad som uttryckligen säges i författningen om att husmödrar med stor arbetsbörda eller klen hälsa skola äga rätt till fri resa — förutsatt att den beskattningsbara inkomsten icke överstiger maximigränsen — även om antalet hemmavarande minderåriga barn icke är två. Därtill kommer den omständigheten att äldre husmödrar skulle komma att placeras i en sämre ställning än som enligt min mening kan anses rättvist.

Socialstyrelsens åtgärd förefaller märklig även ur den synpunkten att den här diskuterade undantagsbestämelsen har precis samma lydelse i den nya kungörelsen som i den gamla. Enligt min mening kan det icke innebära annat än att socialstyrelsens restriktiva tolkning saknar stöd i författningen eller också att denna tolkats och tillämpats på ett felaktigt sätt under flera år, vilket senare antagande dock synes mig föga rimligt. Något stöd för sin senaste tolkning förefaller mig socialstyrelsen ej heller kunna hämta ur chefens för socialdepartementet uttalande i propositionen om fria resor m. m. till årets riksdag eller ur statsutskottets utlåtande i anledning härav. Departementschefen förordade sålunda, att gällande bestämmelser skulle bibehållas så vitt anginge barnens ålder, vårdarresor och bortovarons längd samt det s. k. tvåbarnsvillkoret vid husmodersresor. Utskottet och riksdagen anslöt sig i dessa avseenden till departementschefens uttalande.

Även i ett annat avseende har socialstyrelsens nyaste tolkning av bestämmelserna medfört en föga önskvärd begränsning av de fria resorna. Det förekommer icke sällan att en äldre änka sköter hushållet åt sin måg och dotter, då denna har förvärvsarbete utom hemmet. Tidigare har semesternämnderna kunnat bevilja mormodern dispens från

tvåbarnsregeln för erhållande av fri resa till enskilt ordnad semestervistelse såsom till övriga barn eller andra släktingar. Med de direktiv socialstyrelsen utfärdat rörande tolkningen av begreppet husmor är detta icke möjligt. Det synes mig vara nödvändigt att även på denna punkt återgå till tidigare tillämpning, som gav husmoderssemesternämnderna möjligheter att ta hänsyn till de enskilda fallen.

Med stöd av det anförda får jag hemställa om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet rikta följande frågor:

Anser herr statsrådet att den tolkning, som socialstyrelsen föreskrivit av bestämmelserna om undantag från tvåbarnsvillkoret för erhållande av avgiftsfri resa för husmoder till enskilt ordnad semestervistelse och av begreppet husmor, överensstämmer med gällande kungörelse?

Om så icke skulle vara fallet, vill statsrådet medverka till en återgång till tidigare tillämpning av nämnda bestämmelse?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge framställas.

Interpellation ang. den religiösa mötesfriheten.

Ordet lämnades härefter till herr NÄSGÅRD, som yttrade: Herr talman! Att mötesfriheten är starkt beroende av myndigheternas mer eller mindre välvilliga tolkningar av de författningsbestämmelser som finnas ställes i en hjärt belysning genom den uppmärksammade händelse som utspelades i en stad i sydöstra Sverige sistlidna sommar. Pingstvännerna begärde tillstånd att anordna offentliga tältmöten i staden under tiden 2—14 augusti. Magistraten lämnade tillstånd för högst åtta dagar samt föreskrev inskränkningar i fråga om tiden för varje möte. Kvällsmöte skulle t. ex. vara avslutat senast kl. 21 och under högmässogudstjänst skulle inga sammankomster få äga rum. Beslutet överklaga-

Interpellation ang. den religiösa mötesfriheten.

des hos vederbörande länsstyrelse, som emellertid fastställde detsamma. Först efter besvär hos Kungl. Maj:t upphävdes beslutet och det begärda tillståndet har sedan beviljats i full utsträckning.

Ovannämnda magistratsbeslut är icke en enstaka händelse. I samma stad ha pingstvännerna, enligt uppgift, vid tidigare tillfällen förelagts liknande villkor utan att överklagande skett. Andra frikyrkliga riktningar ha gjort samma erfarenheter. Liknande inskränkningar ha även förekommit på andra håll. Att magistraten icke handlat i strid med gällande rättsregler framgår därav att länsstyrelsen, som har tillgång till erforderlig juridisk och administrativ sakkunskap, icke fann skäl göra ändring i beslutet. De administrativa myndigheterna, magistrat, polis och länsstyrelse, synas vara utrustade med så vidlyftiga befogenheter i fråga om offentliga sammankomster, att hela mötesfriheten kan sägas vara anförtrodd i deras vård. I fall omdömet klickar, som i detta fall, blir rena godtycket rådande.

Gällande lagstiftning angående allmänna sammankomster över huvud taget innefattas dels i 10 kap. 15 § strafflagen (numera överförd till särskild lag) och dels ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868. Varken nämnda lagparagraf eller ordningsstadgan för rikets städer berör direkt den religiösa mötes- och församlingsfriheten. Denna anses närmast vara reglerad genom förordningen den 11 december 1868 angående särskilda sammankomster för andaktsövning, vilken på sin tid ersatte en tio år tidigare i samband med konventikelplakatets upphävande utfärdad förordning och endast på mindre väsentliga punkter skiljer sig från sin föregångare. 1868 års förordning innehåller bl. a. en föreskrift att sammankomst å tid, då allmän gudstjänst i församlingen förträttas, ej må äga rum så nära det ställe, där gudstjänsten hålles, att denna eller ordningen därvid störes. Vidare stadgas att om någon, som ej är präst eller enligt kyrkolagen berättigad att offentligen predika, uppträder vid dylik sammankomst såsom lärare med and-

liga föredrag, som anses leda till söndering i kyrkligt hänseende eller förakt för den allmänna gudstjänsten eller eljest till undergrävande av religionens helgd, ankommer det på kyrkorådet att förbjuda honom att i berörda egenskap vidare uppträda inom församlingen.

Dessa bestämmelser äro enligt dissenterlagskommitténs nyligen avgivna betänkande fortfarande i kraft, ehuru det inte torde vara vanligt att de numera tillämpas. De vanligast förekommande inskränkningarna torde grunda sig på särskilda ordningsföreskrifter, vilka i anslutning till förenämnda ordningsstadga beslutats av länsstyrelsen på förslag av stadsfullmäktige.

Dissenterlagskommittén föreslår i sitt betänkande den 21 maj 1949, att förordningen den 11 december 1868 skall upphävas och ersättas med ett par paragrafer i de sakkunnigas förslag till religionsfrihetslag. Enligt den första paragrafen skall envar äga, utan andra hinder än dem som följa av denna eller annan lag eller laga stadga, fritt bekänna och utöva sin religion. Den andra paragrafen lyder som följer: »Det stände ock envar fritt att med andra sammansluta sig och sammankomma för religiös gemenskap och verksamhet.»

Såvitt en lekman kan finna skulle detta förslags antagande icke medföra någon väsentlig ändring beträffande de befogenheter, som administrativa myndigheter nu ha att med stöd av särskilt utfärdade ordningsföreskrifter inskränka mötesfriheten. Det skulle fortfarande kunna inträffa, att en magistrat förbjuder en religiös sammanslutning att hålla en friluftsgudstjänst under högmässotid under det att ett tivoli tillåtes att slå upp sina bopålar i omedelbar närhet av kyrkogården.

Den av statsrådet och chefen för inrikesdepartementet enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 september innevarande år igångsatta utredningen angående översyn av ordningsstadgan för rikets städer och därmed sammanhängande spörsmål synes av direktiven att döma icke beröra den religiösa mötesfriheten.

Interpellation ang. den svenska flyktingspolitiken.**Interpellation ang. tillämpningen av den s. k. återkaffningsprisprincipen.**

Med hänvisning till det anförda får jag hemställa om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställa följande fråga:

Kan man förvänta att frågan om den religiösa mötesfriheten toges upp till behandling i samband med dissenterlagskommitténs förslag till religionsfrihetslag?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. den svenska flyktingspolitiken.

Herr SUNNE fick nu ordet och anförde: Herr talman! För någon vecka sedan ha myndigheterna börjat tillämpa ett ändrat förfaringssätt för avvísning av flyktingar, som i smärre båtar komma till den svenska kusten. Det nya förfaringssättet har utlöst en betydande diskussion bland allmänheten och i pressen och trots att det är tydligt att personer som av politiska orsaker flytt från sitt land få asyl i Sverige har det ifrågasatts, huruvida vi fortfarande tillämpa denna humana flyktingspolitik, som förts under de sista åren. Det är då av vikt, att från regeringshåll utförliga uppgifter lämnas om principerna för vår flyktingspolitik och särskilt om orsakerna till det nya förfaringssättet, så att diskussionen kan utgå från riktiga förutsättningar. Jag anhåller därför om kammarens tillstånd att få interpellera herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet och till honom rikta följande fråga:

Vill herr statsrådet lämna kammaren en framställning rörande principerna för den flyktingspolitik, som nu föres, och därvid särskilt lämna uppgifter om det nya förfaringssättet för avvísning av flyktingar?

Även detta spörsmål framställande medgavs av kammaren.

Interpellation ang. tillämpningen av den s. k. återkaffningsprisprincipen.

Ordet gavs härefter till herr NORDENSON, som yttrade: Herr talman! Allt sedan priskontrollen infördes 1939 har den s. k. återanskaffningsprisprincipen tillämpats vid den prisreglerande verksamheten. Principen innebär att, om återanskaffningskostnaden för något varuslag ändras, detta får medföra motsvarande ändring i försäljningspriserna. Principen har gällt även i fråga om priserna på befintliga varulager, som alltså fått höjas utan hinder av att inköpen må ha skett till lägre priser. Å andra sidan förutsätter principen — och den följdes bl. a. vid kronapprecieringen sommaren 1946 — att vid de aktuella inköpsprisernas nedgång avsättningspriserna skola reduceras även vid försäljning ur lager, som inköpts till högre priser än de aktuella.

Efter den i mitten av september månad i år genomförda devalveringen anhöll priskontrollnämnden, att Kungl. Maj:t ville meddela, huruvida och i vad mån deprecieringen av den svenska kronan föranledde ändring eller komplettering av de hittills tillämpade reglerna för priskontrollen. Denna framställning föredrogs sedermera på herr statsrådets anmodan inför den förhandlingsdelegation för direktiv för priskontrollen, som enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 10 och 17 december 1948 tillkallats för att överlägga rörande mera definitiva grunder för den prisreglerande verksamheten, avsedda att ersätta nu gällande provisoriska riktlinjer för priskontrollen.

Delegationens samtliga i beslutet deltagande ledamöter, representerande såväl det enskilda näringslivet som konsumentkooperationen och landsorganisationen, enade sig därvid om följande uttalande:

»Den hittills tillämpade återanskaffningsprisprincipen hör liksom hittills vara vägledande vid priskontrollen. En värdestegring å inläggande normala lager är icke någon vinst. Ett frångående

Interpellation ang. utarbetandet av en svensk frilista.

av principen skulle medföra kapitalförbrukning.»

Härtill gjorde dock företrädarna för kooperationen och landsorganisationen det tillägget, att återanskaffningsprincipen måste bli vägledande på lång sikt men att genom devalveringen inträtt en situation, som kunde göra det nödvändigt att under en viss övergångstid avvika från denna princip, efter priskontrollnämndens bedömning från fall till fall.

Däremot anförde företrädarna inom delegationen för det enskilda näringslivet att det icke kunde bli fråga om ett temporärt frångående av återanskaffningsprincipen men att vissa undantagsfall kunde uppkomma där en bedömning från fall till fall kunde vara nödvändig.

I anledning av delegationens uttalande lät herr statsrådet sedermera kalla vissa ledamöter av delegationen jämte ett antal utomstående sakkunniga till överläggningar i frågan. Även därvid förelåg enighet om att återanskaffningsprincipen utgjorde den ur företagsekonomiska synpunkter enda riktiga metoden för prissättningen. Tillägg gjordes dock även nu av kooperationens och landsorganisationens representanter, att devalveringen i vissa undantagsfall kunde föranleda ett temporärt frångående av principen.

Genom beslut den 7 oktober fann sig Kungl. Maj:t under återopande av de exceptionella förhållandena efter devalveringen böra lämna de prisreglerande myndigheterna bemyndigande att under innevarande år göra avsteg från återanskaffningsprincipen, i den mån därigenom prishöjningar på viktiga konsumtionsvaror kunde hindras utan att vederbörande producenters eller återförsäljares behöriga intressen åsidosattes.

Formuleringen av Kungl. Maj:ts beslut ger utrymme för mycket olika tolkningsmöjligheter. Från näringslivets sida anser man — inte minst med hänsyn till den principiella enighet som rådde vid de förhandlingar som föregingo beslutet — den tolkningen vara

naturlig, att priskontrollnämnden allenast i ytterst begränsade undantagsfall äger göra avsteg från återanskaffningsprincipen. Risk föreligger emellertid för att denna uppfattning icke kommer att delas av de administrativa myndigheter som ha att följa de nya direktiven. Den tendens att uppskjuta för näringslivet viktiga prisavgöranden, som under de senaste dagarna gjort sig gällande, bestyrker detta antagande.

Ett frångående av återanskaffningsprincipen är, även om det sker allenast temporärt, ägnat att förorsaka näringslivet kapitalförluster, förluster som äro särskilt svåra att ersätta under nuvarande förhållanden med bristande tillgång på riskvilligt kapital. Då dröjsmål med prisärendenas avgörande kan få samma effekt som ett direkt frångående av principen, framstår skyndsamt handläggande av ärendena från myndigheternas sida som ytterligt angeläget.

Med stöd av vad sålunda anförts, anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet få rikta följande frågor:

1. Anser statsrådet sig kunna närmare precisera innebörden i det bemyndigande att frångå återanskaffningsprincipen som lämnats de prisreglerande myndigheterna?

2. Om statsrådet anser, att avsteg från principen skall lämnas blott i särskilda undantagsfall, är statsrådet då beredd att göra sådana uttalanden att detta blir fullt klart för vederbörande administrativa organ?

På gjord proposition bifölls herr Nordensons ifrågavarande anhållan.

Interpellation ang. utarbetandet av en svensk frilista.

Herr WEHTJE erhöll nu ordet och anförde: Från amerikansk sida har i olika sammanhang framhållits, att Europas ekonomiska rekonstruktion förutsätter snara och verkliga lättnader i de hinder för fri handel mellan de olika europeiska

Interpellation ang. utarbetandet av en svensk frilista.

länderna, som genom en allt mer vidgad tillämpning av bilaterala principer kommit till stånd. Särskilt inför Marshallhjälpens andra år uttalas en bestämd amerikansk uppfattning om nödvändigheten av friare varuutbyte länderna emellan.

Inom det internationella organet för europeisk-ekonomiskt samarbete i Paris har man koncentrerat krafterna på den konkreta uppgiften att söka åstadkomma fria sektorer inom den bilaterala utrikeshandeln. Man har därvid framhållit möjligheterna för de olika länderna att utfärda s. k. generella frilister.

Den 1 oktober innevarande år framlade Belgien en mycket omfattande ovillkorlig frilista, som försöksvis skall gälla i 6 månader. Den 5 oktober beslöt England frilägga en betydande del av importen från flertalet Marshall-länder och vissa andra länder med »mjuk» valuta. Man har vidare från engelsk sida förbundit sig att fortlöpande söka överföra allt fler varukategorier till »öppen licens» men framhållit, att man vid dessa strävanden kommer att taga största hänsyn till i vilken utsträckning frilistesystemet eller annat liknande system kommer till användning i andra länder. En fransk frilista publicerades den 6 oktober. Från franskt håll har man förklarat sig beredd att genom 2-sidiga förhandlingar söka nå överenskommelse om så stora lättnader som möjligt i kontingenteringssystemet.

Enligt uppgifter i pressen kommer man även från svensk sida inom den närmaste tiden att framlägga en frilista i syfte att lätta varuutbytet mellan de s. k. Marshall-länderna. Något bestämt datum för detta framläggande har icke angivits. Ej heller har klart utsagts hurvida riksdagen och i så fall i vilken form skall få taga ställning i denna för hela vårt näringsliv utomordentligt viktiga fråga.

Arbetet med utarbetandet av den svenska frilistan uppges pågå inom handelskommissionen. Industrikommissionen uppges även ha fått tillfälle framlägga sina synpunkter på saken. Däremot har vederligt icke näringslivets or-

ganisationer eller företrädare för de berörda näringarna fått tillfälle yttra sig — varken i frågan om principerna för frilistans utformning eller om dennas konkreta innehåll. Då fråga var om de internationella tullförhandlingarna i Ancey, utsändes till näringslivet en förteckning över inkomna önskemål om tullsänkningar på remiss. Remisstiden blev visserligen endast något över 14 dagar, således exceptionellt kort, men näringsorganisationerna fingo dock tillfälle framföra sina synpunkter.

En svensk frilista innebär en åtgärd av ingripande betydelse för åtskilliga industrigrenar. I och för sig har man all anledning uttala sin glädje över varje steg mot en friare utrikeshandel. Man bör dock icke bortse från att betydande övergångssvårigheter kunna uppkomma vid åtgärder i sådant syfte, ej heller bör man underlåta att taga hänsyn till de speciella problem som skapas av en fri handel inom vissa sektorer av en i övrigt bunden utrikeshandel — särskilt som åtminstone Sveriges möjligheter till valutamässig täckning av den friare utrikeshandeln trots allt äro starkt begränsade.

Enligt under hand framkomna uppgifter anser man att även inom frilistans ram bibehålla licenseringsmetoden men bevilja licenser i obegränsad utsträckning. Som skäl härför har anförts nödvändigheten »att hindra ohämmad import från hårdvalutaländer». Det förefaller som om ytterligare förenklingar av själva förfarandet skulle ha varit möjliga utan allvarliga risker av denna art.

Ovan anförda synpunkter förefalla mig tala för att arbetet med frilistan borde ha inletts i så god tid att berörda parter kunnat höras och en fullständig genomarbetning av frågan sålunda kunnat äga rum.

Under åberopande av vad jag ovan anført anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för handelsdepartementet få rikta följande frågor:

1. Är statsrådet beredd att giva riksdagen en redogörelse för tidpunkten för

Interpellation ang. utarbetandet av en svensk frilista.

och omfattningen av ett svenskt förslag om s. k. frilista?

2. Är statsrådet beredd att anföra de omständigheter som ha föranlett att näringslivets organisationer icke blivit i tillfälle att framföra sina synpunkter på frilistans principiella avvägning eller dess konkreta sammansättning.

Även denna anhållan bifölls.

Anmäldes och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 331, av herrar *Åman* och *Fahländer*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare, m. m.;

nr 332, av herr *Persson, Ivar*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare, m. m.;

nr 333, av herr *Sunne* och herr *Petersson, Emil*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av

vissa icke-statliga befattningshavare, m. m.;

nr 334, av herr *Sunne* och herr *Petersson, Emil*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare, m. m.;

nr 335, av herr *Ohlson* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare, m. m.;

nr 336, av herr *Sundberg, Carl*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation, m. m.; samt

nr 337, av herr *Holmbäck* och herr *Andersson, Elon*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation, m. m.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.25 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 18 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 11 förmiddagen.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:

nr 331, av herrar *Åman* och *Fahländer*,

nr 332, av herr *Persson, Ivar*, m. fl.,

nr 333, av herr *Sunne* och herr *Petersson, Emil*,

nr 334, av herr *Sunne* och herr *Petersson, Emil*, samt

nr 335, av herr *Ohlon*, m. fl.,

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare, m. m.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 336, av herr *Sundberg, Carl*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation, m. m.; samt

nr 337, av herr *Holmbäck* och herr *Andersson, Elon*, i samma ämne.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.02 förmiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.